

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Tdo/49/2018
Identifikačné číslo spisu: 3114010035
Dátum vydania rozhodnutia: 17.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3114010035.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Pavla Farkaša, na neverejnom zasadnutí konanom 17. apríla 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného Ing. X. Q., prejednal dovolanie podané generálnym prokurátorom Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne zo 6. decembra 2017, sp. zn. 3To/49/2017 a takto

rozhodol:

Podľa 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 6T/3/2014 z 27. januára 2017 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 3To/49/2017 zo 6. decembra 2017, bol obvinený Ing. X. Q. oslobodený spod obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Trenčín, sp. zn. 1Pv 744/13/3309, podanej 9. januára 2014 na obv. Ing. X. Q. pre spáchanie prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2 Trestného zákona, ktorého sa mal dopustiť tak, že

- hoci ako otec dieťaťa v zmysle ustanovenia § 62 a nasl. Zákona o rodine, ako aj z predbežnej otázky stanovenej vyšetrovateľom PZ dňa 07.10.2013 povinný prispievať na výživu maloletého O. X. Q., narodeného XX.XX.XXXX sumou 50,- € mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky Mgr. G. I., trvale bytom K. P., V. O. XX/X, ktorej bolo dieťa ponechané v starostlivosti predbežným opatrením nariadené uznesením Okresného súdu Trenčín pod č. k. 30PPOm/2/2009-17 zo dňa 14.10.2009, právoplatným 27.11.2009, si takto stanovenú vyživovaciu povinnosť v období od mesiaca júl 2011 rátane do apríla 2013 vrátane vôbec neplnil napriek tomu, že v rozhodnom období bol zamestnaný v spoločnostiach V. I., a.s. W., s.r.o., W., s.r.o., čím mu vznikol dlh na výživnom na maloletého O. X. vo výške 1 100,- €,

pretože skutok nie je trestným činom.

Proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 3To/49/2017 zo 6. decembra 2017, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného

poriadku, pretože označeným uznesením krajského súdu mal byť porušený zákon v ust. § 319 Trestného poriadku, § 285 písm. b) Trestného poriadku a § 207 ods. 2 Trestného zákona v prospech obvineného Ing. X. Q..

Prokurátor v dovolaní uviedol: „Obž. Ing. X. Q. vo výpovedi - v procesnom postavení obvineného uvádzal, že so synom sa nestretával z dôvodu, že stretnutia so synom mali synovi spôsobovať psychosomatické problémy, ktoré mu spôsobovať nechcel. Preto sa radšej stretávať prestali. Opakovane však uviedol že vyživovaciu povinnosť plnil iným spôsobom. V ďalšej časti výpovede už obv. Ing. X. Q. uviedol, že v období od mesiaca júl 2011 až do septembra 2012 sa so synom nestýkal, pretože mu v tom bránila matka jeho syna a on rezignoval. Z týchto tvrdení obvineného nie je možné jednoznačne vyvodiť záver, ako uvádza okresný súd a krajský súd, o svojvôli matky dieťaťa starať sa o dieťa sama a o bránení matky dieťaťa v styku otca so synom. Z výpovede obž. Ing. X. Q. ďalej vyplýva, že v období od septembra 2012 do apríla 2013 sa o syna staral podľa rozhodnutia súdu, teda 10 dní do mesiaca. V tom čase mal podľa Ing. X. Q. jeho syn plnú skriňu oblečenia a kúpiť mu mal aj starší počítač. Podľa Ing. X. Q. jedným zo spôsobov plnenia vyživovacej povinnosti, ktoré samosudca okresného súdu akceptoval bolo aj to, že syna viedol k vyššiemu športovému povedomiu. Ďalšou náhradnou formou plnenia vyživovacej povinnosti, ktorú obidva sudy akceptovali je to, že údajne pre syna „drží byt“ v Trenčíne, a to práve kvôli tomu, aby sa o syna mohol starať, čo obžalovaného malo stáť nemalé finančné náklady. V období od októbra 2012 do apríla 2013 bol syn u obžalovaného spolu 10 dní, počas ktorých sa o syna staral, teda zabezpečoval o neho starostlivosť. S uvedeným rozhodnutím krajského súdu sa nemožno stotožniť, nakoľko postupom prvostupňového i odvolacieho súdu boli porušené viaceré zákonné ustanovenia. Plnenie vyživovacej povinnosti o maloleté dieťa v sebe zahŕňa povinnosť dať dieťaťu a umožniť mu užívať rovnaký životný štandard, ako užíva jeho rodič. Maloletý O. X. Q. od malička vyrastal s matkou, ktorá sa o neho objektívne a preukázateľne od jeho útleho veku starala a živila ho. Po opustení domácnosti otcom maloletého O. X. Q. v roku 2009, Ing. X. Q. najskôr plnil vyživovaciu povinnosť, teda bol si plne vedomý svojej povinnosti prispievať aspoň finančne na výživu svojho syna k rukám matky dieťaťa. Následne svojvoľne prestal aj túto svoju minimálnu povinnosť ustanovenú zákonom plniť. Obž. Ing. X. Q. na svoju obhajobu uviedol, že plniť vyživovaciu povinnosť finančnou formou prestal z dôvodu, že maloletému pripravil v jeho byte 1 izbu, ktorú mohol užívať, že mu kúpil starý počítač a monitor, prípadne iné materiálne veci a súčasne, že maloletého viedol k športovému spôsobu života. Všetky spomínané veci a okolnosti sú považované za „dary“ otca svojmu synovi a nie je možné sa na tieto veci pozeráť ako na náhradné plnenie vyživovacej povinnosti. Vyživovacia povinnosť zahŕňa nielen kúpenie vecí, ktoré slúžia zábave dieťaťa. Vyživovacia povinnosť predstavuje vyššiu úroveň prejavu záujmu a starostlivosti o dieťa, ako je kúpenie darčiekov, ktoré na druhej strane ani k svojmu životu nepotrebuje. Vyživovacia povinnosť podľa právnej úpravy SR sa plní oprávnenou osobou, ktorou je v prípade maloletej osoby zákonný zástupca, ktorému bol maloletý zverený do starostlivosti, pričom je trestno-právne irelevantné, či ide o zverenie dieťaťa do starostlivosti alebo o ponechanie dieťaťa v starostlivosti. Podstatou vyživovacej povinnosti je zabezpečiť riadny život maloletého dieťaťa a je pochopiteľné, že plnenie prebieha formou mesačných úhrad k rukám osoby, v ktorej osobnej starostlivosti dieťa je, nakoľko táto osoba zabezpečuje nevyhnutné záležitosti maloletého dieťaťa, ktoré sa o seba samo starať nedokáže. Je potrebné uviesť, že rozvod manželov prípadne rozchod partnerov, ktorí majú spoločné dieťa, nie je prípustné z právneho hľadiska charakterizovať ako svojvoľné rozhodnutie jedného z rodičov samostatne vychovávať spoločné dieťa. V takom prípade je povinnosťou rodičov dieťaťa sa dohodnúť o starostlivosti o dieťa, a to minimálne do právoplatnosti súdneho rozhodnutia, ktorým sa dieťa zveruje do starostlivosti jedného z rodičov. Z výpovede svedkyne a poškodenej v konaní na okresnom súde vyplýva, že s Ing. X. Q. neboli nikdy manželia. Po 5 rokoch spolužitia sa im narodil ich spoločný syn O. X. Q.. Z dôvodu partnerských nezhôd sa obžalovaný z bytu svedkyne a poškodenej odsťahoval a aktuálne žije v Bratislave. Ing. X. Q. svedkyňu a poškodenej prvé dva roky dobrovoľne posielal 50,- € mesačne na syna, potom však prestal. Svedkyňa a poškodenej uviedla, že nakoľko sa od narodenia o syna starala, súdom bol zverený do jej starostlivosti a Ing. X. Q. spočiatku chodil za synom podľa súdnych rozhodnutí, neskôr sa prestal o syna zaujímať úplne. Z uvedeného nevyplýva dôvodnosť záveru okresného súdu potvrdeného odvolacím súdom, že zo strany matky dieťaťa išlo o svojvoľné rozhodnutie sama sa starať o dieťa. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že obž. Ing. X. Q. bol v rozhodnom období opakovane zamestnaný vo viacerých spoločnostiach, pričom pri nástupe do zamestnania ani v jednom prípade nenahlásil existenciu vyživovacej povinnosti.

Listinné dôkazy k týmto tvrdeniam sa nachádzajú v súdnom spise (č. I. 63-68), a preto nie je možné súhlasiť so záverom obidvoch súdov, že prokurátor neunesol dôkazné bremeno v súvislosti s vyššie uvedenými skutočnosťami. Hrubý príjem obž. Ing. X. Q. tak, ako vyplýva z predložených správ jeho zamestnávateľov (V., a.s., W., s.r.o. a W., s.r.o.) v inkriminovanom období mu umožňoval plniť riadnym spôsobom vyživovaciu povinnosť, pričom obžalovaný zvolil cestu jemu pohodlnejšiu, ako napríklad kúpu nehnuteľnosti v Trenčíne, o ktorej tvrdil že ju kúpil, aby sa mohol so synom stretávať. Tomuto tvrdeniu taktiež chýba vyššie uvádzaný základ, že vyživovacia povinnosť plní úlohu starostlivosti o riadny život a vývoj dieťaťa, jeho povinnosti v rámci vzdelávania a podobne. Ďalším dôvodom, pre ktorý nie je možné stotožniť s napadnutými rozhodnutiami, je skutočnosť, že podľa názoru súdov matka dieťaťa mala zanedbať zodpovedný a včasný prístup k riešeniu otázky výživného za predmetné obdobie a trestné oznámenie podala s odstupom času. Trestný zákon, ani iný právny predpis neohraničuje z časového hľadiska, oprávnenie podať trestné oznámenie za uvedený trestný čin iným spôsobom, ako samotným premlčaním trestného stíhania. Naopak, z konania matky maloletého je zjavné, že nebyť nedostatku finančných prostriedkov na živobytie seba, ako aj svojho syna spôsobeného neplnením si základnej povinnosti otca dieťaťa, nemala záujem riešiť ich vzájomné spory cestou orgánov činných v trestnom konaní. Vychádzajúc zo skutkového stavu, ktorý bol riadne zistený a preukázaný a ktorý nie je ničím namietaný zastávam názor, že predmetný skutok je potrebné právne kvalifikovať ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2 Trestného zákona. Navrhujem, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky:

- 1/podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že právoplatným uznesením krajského súdu sp. zn. 3 To 49/2017-286 zo dňa 6.12.2017 a konaním, ktoré mu predchádzalo bol porušený zákon v ustanoveniach § 319 Trestného poriadku, § 285 písm. b) Trestného poriadku a § 207 ods. 2 Trestného zákona v prospech obž. Ing. X. Q.,
- 2/ podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 3To 49/2017-286 zo dňa 6.12.2017 a rozsudok okresného súdu sp. zn. 6T/3/2014 zo dňa 27.1.2017 a
- 3) podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol".

K dovolaniu prokurátora sa vyjadril obvinený Ing. X. Q. v podstate nasledovne: „Opäť som nútený zopakovať to, čo som opakovane oznamoval vyšetrovateľovi, prokurátorovi a sudcovi vo veci 6T/3/2014 - ak je v tejto veci niekto poškodeným, tak to určite nie je matka môjho maloletého syna, pretože ponechanie, alebo zverenie dieťaťa do starostlivosti rodiča nezakladá tým automaticky povinnosť úhrady výživného na dieťa druhým rodičom k rukám rodiča, ktorý má dieťa v osobnej starostlivosti. Dovolateľ uvedeným dovolaním porušil zákonné povinnosti, ktoré mu ukladá § 3, § 4 ods. 2, § 5 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre. Keď zhrniem obsah dovolania, tak dovolanie je svojvoľnou manipuláciou s overiteľnými faktami a skutočnosťami takým spôsobom, že dovolateľ v dovolaní zatajuje overiteľné skutočnosti, ktoré sú v môj prospech, pričom dovolateľ presadzuje diskrimináciu na základe pohlavia, ako základný pilier činnosti dovolateľ v tejto veci, kde dovolateľ dovolaním žiada NS SR aby rovnako, ako dovolateľ, aj NS SR vo veci 6173/2014 presadzoval diskrimináciu účastníkov konania na základe pohlavia ako základný spôsob rozhodovania vo veci 6T/3/2014. Dovolateľ v dovolaní tvrdí, že v ním uvedenom období som si vôbec neplnil vyživovaciu povinnosť voči môjmu maloletému synovi. Toto tvrdenie dovolateľ vo veci 6T/3/2014 doteraz nepreukázal. Dovolateľ píše v dovolaní lož o tom, že som kúpil byt, ktorý mám údajne v osobnom vlastníctve. To nie je pravda. Ako je z dovolania zrejmé, tak dovolateľ sa veľmi snaží vykresliť ma ako netvora bohatého otca, ktorý sa nechce o svoje bohatstvo podeliť so svojim synom a s chuderkou matkou, ktorá trpí nedostatkom peňazí. Pravda je taká, že som nekúpil žiadnu nehnuteľnosť, že som mal prenajaté dva byty, jeden v Bratislave kvôli mojej práci v Bratislave a jeden v Trenčíne kvôli starostlivosti o maloletého O. X. Q.. S držaním dvoch takýchto bytov som mal nemalé náklady, ktoré významným spôsobom odčerpávali môj príjem. To všetko preto, aby som synovi poskytoval vhodné podmienky počas styku 4 dni do mesiaca (2x do mesiaca cez párne víkendy od soboty do nedele). Matka môjho maloletého syna, ktorú sa dovolateľ snaží vykresliť ako ženu bez peňazí, ktorej treba pomôcť, vlastní niekoľko nehnuteľností. Dôkazy sa nachádzajú na katastri a v súdnom spise č. 32P/171/2009. Na základe tu uvedených skutočností žiadam Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby zamietol dovolanie generálneho prokurátora v celom rozsahu".

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku), osobou oprávnenou (§ 369 ods. 2 písm. a) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že prokurátor pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd zistil, že dovolanie generálneho prokurátora nie je opodstatnené, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-I).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit' a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

Dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z najvyššieho súdu tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolací súd uvádza, že tento je naplnený len vtedy, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane,

§ 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu § 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod.

Dovolací súd teda nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totižto v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inštanciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdu druhého stupňa. S ohľadom na to nemôže, ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 trestného poriadku, skúmať právne závery a dôkazné úvahy súdov nižších stupňov, na základe ktorých dospeli k záveru o nenaplnení všetkých znakov žalovaného trestného činu.

Z dovolania generálneho prokurátora celkom zreteľne vyplýva, že rozoberal výpovede ako obvineného, tak aj svedkyne a listinné dôkazy - „Obž. Ing. Q. vo výpovedi v procesnom postavení obvineného uvádzal ...“, „...v ďalšej časti výpovede už uviedol ...“, „...na svoju obhajobu uviedol ...“, „...svedkyňa uviedla ...“ a tieto dôkazy následne i hodnotil (pochopteľne inak ako súdy nižších stupňov), keď vysvetľoval, že „Z výpovede obžalovaného vyplýva ...“, „Z týchto tvrdení obvineného nie je možné jednoznačne vyvodiť záver ...“, Z výpovede svedkyne vyplýva ...“, „Z vykonaného dokazovania vyplýva ...“, „... z konania matky maloletého je zjavné ...“, vychádzajúc zo skutkového stavu ...“.

Najvyšší súd pripomína, že v rámci odvolacieho konania môže dovolací súd skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku a tak hodnotiť dôkazy a prezentovať svoje hodnotiace závery len vtedy, ak dovolanie podá minister spravodlivosti postupom podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, čo sa v predmetnej veci nestalo.

Preto (rešpektujúc zákaz skúmania a menenia zisteného skutku vyplývajúci z § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku) najvyšší súd uzatvára, že nezistil naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok generálneho prokurátora nie je splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uplatnený generálnym prokurátorom, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie generálneho prokurátora na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.